

Uchwała Nr X/62/07
RADY GMINY DĄBRÓWNO
z dnia 30 sierpnia 2007 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Rozwoju Sołectwa Lewald Wielki

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) Rada Gminy uchwaliła, co następuje :

§ 1.

Zatwierdza się Plan Rozwoju Sołectwa Lewald Wielki, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dąbrówno.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Marek Zalewski

GMINA DĄBRÓWNO

PLAN ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI LEWAŁD WIELKI

ACUS CONSULTING Piotr Stefaniuk
01-821 Warszawa, ul. Swarzewska 57/1,
Oddział Warmińsko-Mazurski
14-100 Ostróda, ul. Pieniężnego 35A
tel. faks (089) 642 82 70, 642 82 76

opracowanie:
Jolanta Gadomska
Przemysław Ulaniuk

Lewałd Wielki
lipiec 2007r.

Wstęp		3
Rozdział I	Powiązanie Planu z celami strategicznymi dokumentów dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy i regionu	5
Rozdział II	Diagnoza zasobów sołectwa	6
2.1.	Historia	6
2.2.	Funkcje, jakie pełni wieś	6
2.3.	Charakterystyka mieszkańców	7
2.4.	Poziom organizacji mieszkańców i rozwój wsi	9
2.5.	Położenie i wygląd wsi	13
2.6.	Stan otoczenia środowiska naturalnego	17
2.7.	Rolnictwo i leśnictwo	20
2.8.	Przedsiębiorczość	21
2.9.	Kultywowanie tradycji	21
2.10.	Oświata i edukacja	22
2.11.	Ochrona zdrowia	23
2.12.	Bezpieczeństwo publiczne	23
2.13.	Infrastruktura techniczna	23
Rozdział III	Analiza SWOT	27
Rozdział IV	Wizja rozwoju wsi	28
Rozdział V	Zestawienie priorytetów, celów, zadań planu	30
Rozdział VI	Harmonogram wdrażania planu wraz z kosztorysem	38
Rozdział VII	Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	39
Spis tabel i rysunków		40
Spis skrótów		41

Wstęp

Plan Rozwoju Miejscowości Lewańd Wielki dotyczy lat 2007–2013. Podstawową jego część stanowi opis zasobów wsi i tkwiącego w niej potencjału oraz możliwości organizacyjnych mieszkańców. Na tej podstawie przeprowadzona została analiza słabych i mocnych stron miejscowości oraz analiza szans i zagrożeń jej rozwoju. Pozwoliła ona na określenie kierunków rozwoju miejscowości, wyznaczenie priorytetów oraz wyszczególnienie zadań, które będą realizowane w ich ramach.

Funkcje, jakie pełni Lewańd Wielki to przede wszystkim funkcje mieszkalne i rolnicze. Pod tym kątem były też ustalane priorytety i kierunki rozwoju miejscowości. Ostatecznym celem wszelkich działań jest poprawa standardu życia mieszkańców wsi, a biorąc pod uwagę położenie i naturalne warunki przyrodnicze.

Niniejszy Plan Rozwoju wskazać ma jakie konkretne działania muszą być poczynione, aby powyższy cel został osiągnięty. Świadomość jasno sprecyzowanych kierunków rozwoju pobudza aktywność lokalnego środowiska i stymuluje je na rzecz partnerstwa, rozwoju i promocji wartości, które reprezentuje.

Mieszkańcy Lewańdu Wielkiego to osoby aktywne, związane z miejscem zamieszkania, otwarte na nowe możliwości i rozwiązania. Mieszkańcy mają nadzieję, że dzięki dalszej współpracy naturalne atuty wsi zostaną wykorzystane w celu ożywienia życia kulturalno-społecznego miejscowości oraz jej rozwoju, która wpłynie na podniesienie standardu życia mieszkańców.

Rozwój wsi nastąpić ma poprzez jej, tzw. odnowę – czyli proces obejmujący bardzo szerokie spektrum działań, wpływających na podwyższenie jakości życia na wsi i tożsamości mieszkańców miejscowości. Siłą odnowy wsi są najważniejsze wartości związane z historią, kulturą, tradycją – wszystkim tym, co można objąć pojęciem dziedzictwa kulturowego wsi, zarówno w aspekcie materialnym i niematerialnym.

Odnowa wsi to szeroki wachlarz przedsięwzięć, wynikających z potrzeb mieszkańców. Przedsięwzięcia odnowy wsi mogą więc dotyczyć zarówno miejsc spotkań wiejskich (place, centra wsi, sale, świetlice), obiektów historycznych, zabytkowych; przestrzeni wiejskiej (zielen, chodniki, stawy), jak i imprez kulturalnych (festyny, imprezy cykliczne, tematyczne), folkloru (zespoły taneczne, orkiestry), sportu i kultury fizycznej (boiska, siłownie, szlaki piesze, ścieżki rowerowe, zagospodarowanie kąpielisk, plaż), bezpieczeństwa (place zabaw, ograniczenie ruchu kołowego, parkingi), jak również ochrony środowiska (sanitariaty, kosze na śmieci), a także wizualizacji i informacji (tablice informacyjne dotyczące wszystkich wymienionych przedsięwzięć). To tylko niektóre przykłady, ponieważ odnowa wsi daje możliwość indywidualnego podejścia wynikającego z indywidualności każdej wsi. Elementem spajającym wszystkie przedsięwzięcia, charakterystycznym dla tego procesu, jest

współdecydowanie mieszkańców wsi w sprawach kierunków rozwoju ich miejscowości. Projekty odnowy wsi powstają bowiem w wyniku debaty lokalnej na poziomie sołectwa. Odnowa wsi jest zatem próbą złamania stereotypu planowania centralistycznego, w którym to gmina decyduje o rodzaju przedsięwzięć w każdej miejscowości.

Oczywiście nie należy rozumieć, że projekty odnowy wsi są kreowane i wdrażane w kompletnym oderwaniu od lokalnej rzeczywistości. Powstają one z uwzględnieniem realiów gminy: planu zagospodarowania, strategii gminy i budżetu. Dlatego też ważnym czynnikiem warunkującym sukces odnowy wsi jest partnerskie podejście do planowanych zadań, w tym jak najwcześniejsza współpraca przedstawicieli gminy z sołectwem.

Rozdział I Powiązanie Planu z celami strategicznymi dokumentów dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy i regionu

Plan Rozwoju Miejscowości Lewałd Wielki został opracowany zgodnie z procedurą zawartą w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi opublikowanym w Dz. U. Nr 284, poz. 2846 z 2004 r.

Plan został zatwierdzony Uchwałą nr 1/2007 Zebrania Wiejskiego Sołectwa Lewałd Wielki z dnia 19 lipca 2007 roku.

Plan został zatwierdzony Uchwałą nr X/62/07 Rady Gminy Dąbrówno z dnia 30 sierpnia 2007 roku.

Plan Rozwoju Miejscowości Lewałd Wielki zgodny jest z następującymi dokumentami strategicznymi Gminy Dąbrówno:

- ⊙ **Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dąbrówno** na lata 2004-2013 przyjęty Uchwałą Nr XVIII/135/04 Rady Gminy Dąbrówno z dnia 29 listopada 2004 roku;
- ⊙ **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dąbrówno** przyjęte Uchwałą Nr XVI/110/99 Rady Gminy Dąbrówno z dnia 20 grudnia 1999 roku;
- ⊙ **Strategia Rozwoju Gminy Dąbrówno** przyjęta Uchwałą Nr XVI/111/99 Rady Gminy Dąbrówno z dnia 20 grudnia 1999 roku.

Plan jest również zgodny z dokumentami o znaczeniu ponadlokalnym i regionalnym. Są to:

- ⊙ **Program Rozwoju Lokalnego Powiatu Ostródzkiego** stanowiący załącznik do Uchwały Nr XXII/139/2004 Rady Powiatu w Ostródzie z dnia 19 lipca 2004 r.
- ⊙ **Strategia Rozwoju Powiatu Ostródzkiego na lata 2001-2015**, która stanowi załącznik do Uchwały Nr XXII/156/2000 Rady Powiatu Ostródzkiego
- ⊙ **Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020** stanowiąca załącznik do Uchwały Nr XXXIV/474/05 Sejmiku Województwa Warmińsko -Mazurskiego z dnia 31 sierpnia 2005 r.

Rozdział II   Diagnoza zasobów sołectwa

2.1. Historia

Data lokacji wsi jest nieznana. Prawdopodobnie powstała ona w końcu XIV wieku.

W czasie wojny w latach 1409-1411 jak i wojny głodowej w roku 1414 wieś poniosła znaczne straty. W 1414 roku z 17 włók – dziesięć leżało odłogiem.

W 1433 roku Paweł Rusdorf nadał Aleksandrowi z Rogoźna dziesięć wólk w Lewałdzie. W 1468 roku Pielgrzym z Tymawy sprzedał nijakiemu Wiesławowi sześć wólk w Lewałdzie. W 1476 roku Tomasz z Groszkowa kupił za czterdzieści grzywien od Nicklisa z Ruszkowa dziesięć wólk w Lewałdzie.

W 1540 roku gospodarzyło w Lewałdzie 15 wolnych kmiect, dwóch chłopów i dziesięciu zagrodników. Kościół w tym okresie nie miał pastora. Wolni kmiect skarżyli się na właściciela majątku Quirina von Ölsnitza za nałożenie na nich ciężarów. Tenże Ölsnitza sprzedał w 1572 roku szarwarkową osiemdziesięciowólkową wieś Lewałd Feliksowi Fickowi staroście działdowskiemu. W tym okresie ziemie nabywali mieszczanie. W Lewałdzie 17 mieszczan z Dąbrówna posiadało od jednej do dwóch wólk, a jeden pięć wólk. Spośród 23 chłopów wolnych od szarwarku sześciu posiadało po półtorej włóki, czterech po trzy, a pozostali od trzech i pół do czterech i pół włóki ziemi. Prócz nich mieszkało we wsi pięciu zagrodników.

W 1717 roku Lewałd był czterdziestojednowólkową wsią szkatułową, w której Krzysztof Reinhold Finck posiadał dwadzieścia wólk lasu. Wolni chłopci służący jako muszkietery skarżyli się na niesprawiedliwy wymiar szarwarku. Muszkietery lewałdzkich dopiero w 1749 roku uwolniono od szarwarku.

W 1783 wieś szlachecka liczyła 30 dymów. W 1861 roku wieś i majątek zajmowały ogółem 5589 morgów z 830 mieszkańcami.

W 1878 roku założono w Lewałdzie pierwszą w powiecie bibliotekę Towarzystwa Czytelni Ludowych.

W 1895 roku Lewałd Wielki liczył 583 mieszkańców. Pierwszego sierpnia 1942 roku zginął w obozie zagłady w Stutthofie Alfred Kaczyński urodzony w Lewałdzie.

2.2. Funkcje, jakie pełni wieś

Lewałd Wielki jest jednym z 17-stu sołectw gminy Dąbrówno, położonej w powiecie ostródzkim województwa warmińsko-mazurskiego.

Tabela nr 1. Wykaz sołectw Gminy Dąbrówno

Lp.	Sołectwo	Miejscowości należące do sołectwa
1.	Brzeźno Mazurskie	Brzeźno Mazurskie
2.	Dąbrówno	Dąbrówno, Jabłonowo, Jakubowo
3.	Elanowo	Elanowo, Stare Miasto
4.	Gardyny	Gardyny, Dąbrowa
5.	Jagodziny	Jagodziny
6.	Leszcz	Leszcz, Kalbornia
7.	Lewańd Wielki	Lewańd Wielki
8.	Łogdowo	Łogdowo
9.	Marwałd	Marwałd, Fiugajki
10.	Odmy	Odmy
11.	Okrągłe	Okrągłe
12.	Osiekowo	Osiekowo
13.	Ostrowite	Ostrowite
14.	Samin	Samin, Saminek
15.	Tułodział	Tułodział, Bartki, Płachawy
16.	Wądzyn	Wądzyn
17.	Wierzbica	Wierzbica

Funkcje, jakie pełni Lewańd Wielki to:

- ⊙ funkcja mieszkalna (jest to wieś, w której mieszkają ludzie pracujący głównie w okolicznych miejscowościach – Lubawie, Dąbrównie, Ostródzie);
- ⊙ funkcja rolnicza (część mieszkańców prowadzi własne gospodarstwa rolne);
- ⊙ rozwijająca się funkcja turystyczna (z uwagi na atrakcyjne położenie oraz walory przyrodnicze wieś ma ogromny potencjał do rozwoju turystyki wiejskiej – w szczególności agroturystyki).

2.3. Charakterystyka mieszkańców

W skład sołectwa Lewańd Wielki wchodzi wieś Lewańd Wielki. Liczba mieszkańców miejscowości według stanu na dzień 31.12.2006 r. wynosi: 230 osób. Stanowi to ponad 5% liczby mieszkańców Gminy Dąbrówno.

Tabela nr 2. Porównanie liczby mieszkańców sołectwa Lewałd Wielki z innymi sołectwami Gminy Dąbrówno

Sołectwo	Dąbrówno	Brzeżno Mazurskie	Elgnowo	Gardyny	Jagodziny	Leszcz	Lewałd Wielki	Logowo	Marwałd	Odmy	Okragle	Osiekowo	Ostrowice	Samin	Tułodział	Wądzyn	Wierzbica
Liczba mieszkańców	1163	102	322	216	108	186	230	40	93	49	102	167	106	640	323	118	316

Tabela nr 3. Stan ludności miejscowości Lewałd Wielki w ostatnich 5-ciu latach

ROK	LICZBA OSÓB
2002	246
2003	240
2004	230
2005	234
2006	230

Stan ludności w Lewałdzie Wielkim nieznacznie spada z roku na rok. Jednakże w porównaniu z innymi wiejskimi miejscowościami Warmii i Mazur nie jest to zjawisko szczególnie niepokojące.

Tabela nr 4. Szczegółowe dane demograficzne dla roku 2006

ROK	OGÓLEM	Dzieci	Mężczyźni	Kobiety	Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
					M	K	M	K
2006	230	67	80	83	71	63	9	20

Jak wynika z powyższej tabeli wśród ludność Lewałdu Wielkiego przeważają osoby w wieku produkcyjnym. Dzieci w miejscowości stanowią prawie 30% ogółu ludności. Tak korzystna sytuacja demograficzna świadczy, iż Lewałd Wielki jest miejscowością z dużymi perspektywami na rozwój.

2.4. Poziom organizacji mieszkańców i rozwój wsi

Lewałd Wielki jest jednym z 17-stu sołectw Gminy Dąbrówno. **Sołectwo** to jednostka pomocnicza gminy, której siedzibą jest wieś sołecka. W gminach miejskich odpowiednikiem sołectwa jest osiedle (ewentualnie dzielnica). Obszar, zakres działania sołectwa i jego organów określa rada gminy w statucie.

Sołectwo posiada następujące organy:

- » stanowiący i kontrolny - **zebranie wiejskie** (mieszkańców),
- » wykonawczy - **sołtys** (przewodniczący zarządu dzielnicy),
- » doradczy - **rada sołecka**.

Członkowie Rady Sołeckiej w Lewałdzie Wielkim aktywnie uczestniczą w życiu społecznym wsi i dbają o włączanie młodzieży w różnorodne przedsięwzięcia, mające na celu integrację mieszkańców i rozwój wsi.

SKŁAD RADY SOŁECKIEJ:

- Dembkowski Andrzej (sołtys);
- Buczkowski Leszek;
- Dembkowski Marcin;
- Kawałkowska Ewelina;
- Wilamowska Hanna.

Dawniej we wsi funkcjonowało Kółko Rolnicze, a istniejąca tu szkoła podstawowa skupiała wszelkie inicjatywy dziecięce, młodzieżowe oraz dorosłych mieszkańców. W 1999 roku szkoła w Lewałdzie Wielkim została zamknięta. W budynku szkoły są obecnie mieszkania prywatne.

Budynek po byłej Szkole Podstawowej

Zamknięcie szkoły negatywnie wpłynęło na zorganizowanie społeczności lokalnej. W miejscowości nie funkcjonują obecnie żadne organizacje pozarządowe. Nie ma również grup nieformalnych, które regularnie spotykają się i działają.

Ludność Lewańdu Wielkiego była i jest jednak aktywna. Dzięki jej ogromnemu zaangażowaniu ponad 20 lat temu wybudowana została - własnymi siłami - świetlica wiejska, która jest obecnie jedynym miejscem spotkań dzieci, młodzieży i osób dorosłych.

W świetlicy organizowane są corocznie imprezy integracyjno-aktywizujące dla dzieci i młodzieży, jak np. mikołajki, dzień dziecka, andrzejki, sylwester.

Świetlica jest również miejscem, gdzie organizowane są przyjęcia rodzinne (chrzciny, komunie, wesela).

Dzieci i młodzież w świetlicy grają w tenisa stołowego, a od niedawna dwa razy w tygodniu dla wszystkich organizowane są zajęcia sportowe – aerobik.

Aby świetlica mogła pełnić swoje funkcje nadal konieczny jest remont budynku oraz zakup odpowiedniego wyposażenia. Umożliwi to zorganizowanie wielu inicjatyw społecznych, jak np. kursy i szkolenia dla mieszkańców, czy zajęcia pozalekcyjne dla dzieci.

Budynek świetlicy wiejskiej

W 1993 roku mieszkańcy Lewańdu Wielkiego wspólnie własnymi siłami wybudowali kaplicę, w której odbywają się niedzielne oraz świąteczne nabożeństwa.

Kaplica w Lewańdzie Wielkim

Mimo wszelkich przeciwności mieszkańcy Lewańdu Wielkiego starają się, aby ich miejscowość była atrakcyjna dla dzieci, młodzieży i turystów.

Dla dzieci i młodzieży, która stanowi ponad 30% mieszkańców sami – na działce gminnej – wyrównali i uprzątnęli teren przeznaczony na boisko sportowe. Jest on usytuowany w bezpiecznej odległości od biegnącej przez miejscowość drogi powiatowej. Niestety z powodu ograniczeń finansowych boisko nie jest ogrodzone, nie ma jeszcze również bramek do gry w piłkę nożną. Jednak teren już dziś cieszy się ogromnym zainteresowaniem dzieci i młodzieży.

Teren przygotowywany na boisko sportowe

Kolejny przedsięwzięciem mieszkańców Lewańdu Wielkiego było odnowienie przystanku autobusowego. Wykonano nową elewację przystanku oraz ułożono wokół polbruk.

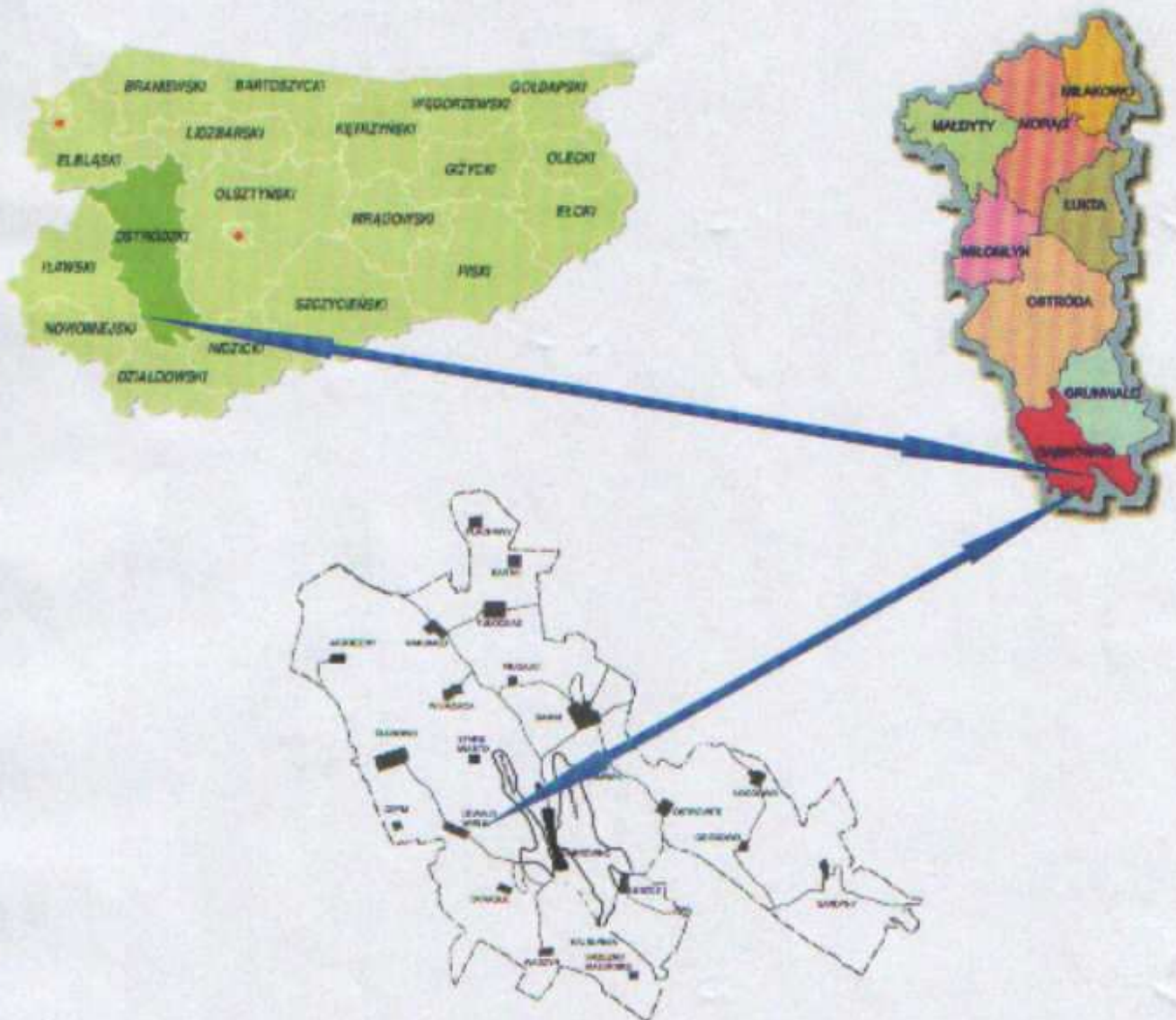

Odnowiony przystanek autobusowy

2.5. Położenie i wygląd wsi

Wieś Lewałd Wielki położona jest w Gminie Wiejskiej Dąbrówno w powiecie ostródzkim województwa warmińsko-mazurskiego.

Rysunek nr 1. Lokalizacja wsi Lewałd Wielki

Cechą charakterystyczną Lewałdu Wielkiego jest usytuowanie miejscowości na znacznej wysokości określonej różnicą powierzchni względem otaczającego obszaru. W miejscowości jest umiejscowiona wieża telefonii cyfrowej, a położenie wsi spowodowało, iż obecnie prowadzone są analizy dotyczące możliwości budowy wiatraków do produkcji energii odnawialnej.

Wieża telefonii cyfrowej

Usytuowanie miejscowości

Miejscowość leży w środkowo-zachodniej części gminy Dąbrówno. Jej położenie jest bardzo korzystne. Zaledwie w odległości 2,5 km. znajdują się jeziora: Okrągłe, Mała Dąbrowa, w pobliżu są również lasy. Takie usytuowanie miejscowości sprzyja rozwojowi turystyki wiejskiej. Dowodem na to jest położone w Lewałdzie gospodarstwo agroturystyczne „Lajkonik” należące do Państwa Zofii i Tadeusza Przybylskich. Gospodarstwo to prowadzi również naukę jazdy konnej.

Gospodarstwo agroturystyczne „Lajkonik”

Gospodarstwo agroturystyczne „Lajkonik”

W miejscowości przeważają budynki jednorodzinne, część z nich jest jeszcze z okresu przedwojennego. We wsi są trzy bloki, a w każdym z nich mieszkają cztery rodziny.

Mieszkańcy Lewańdu Wielkiego dbają o wygląd miejscowości. Obejścia domów są zadbane, estetyczne i ukwiecone. Każdy z mieszkańców pomaga w utrzymaniu porządku w miejscach publicznych – np. przy świetlicy czy Kaplicy.

Uroku wsi dodają drzewa rosnące wzdłuż drogi powiatowej przebiegającej przez całą miejscowość oraz bocianie gniazda.

Lewańd Wielki – wygląd wsi

Mieszkańcom Lewańdu Wielkiego zależy na tym, aby we wsi utworzyć mini park. Jest to jedno z zadań ujętych w Planie Rozwoju Miejscowości Lewańd Wielki. W centrum wsi znajduje się działka stanowiąca własność gminy, która idealnie nadaje się na utworzenie parku. Już dziś rosną na niej: kasztanowiec, lipy oraz młode brzoźki.

Miejsce, w którym ma powstać park

Innym niezwykle ważnym przedsięwzięciem, które pozytywnie wpłynie na atrakcyjność mieszkalną oraz turystyczną Lewańdu Wielkiego jest utworzenie ogródka jordanowskiego. Przy dawnym budynku Szkoły Podstawowej w Lewańdzie Wielkim jest plac przeznaczony na ten cel. Znajduje się tam obecnie jedna huśtawka. Marzeniem wszystkich jest stworzenie profesjonalnego placu zabaw dla dzieci, wyposażonego w bezpieczne urządzenia sportowo-rekreacyjne służących najmłodszym mieszkańcom. Zadanie to jest niezwykle ważne z uwagi fakt, iż na terenie całej gminy Dąbrówno nie ma przedszkola dla dzieci.

Miejsce, w którym ma powstać ogródek jordanowski dla dzieci

2.6. Stan otoczenia środowiska naturalnego

Warunki klimatyczne

Warunki klimatyczne panujące na obszarze usytuowania miejscowości należą do umiarkowanych i w dużej mierze uwarunkowane są wpływami mas powietrza polarno – morskimi.

Lewałd Wielki znajduje się w regionie, który charakteryzuje się (w stosunku do przeciętnych w Polsce) większym średnim zachmurzeniem, czyli większą liczbą dni pochmurnych (najwięcej dni pochmurnych jest w grudniu, a najmniej późnym latem we wrześniu), najniższymi średnimi temperaturami miesięcy zimowych i jesiennych, większą roczną amplitudą temperatur i większą ilością opadów.

Na omawianym obszarze najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 18,0°C, najchłodniejszym styczeń -4,0°C. Średnia temperatura w roku wynosi 6,9°C.

Roczne sumy opadów wynoszą średnio około 584 mm. Najwyższe opady w ciągu roku, odnotowywane są w miesiącach letnich (lipiec 90 mm), najniższe w miesiącach zimowych i wczesną wiosną (marzec 29 mm). Średnia roczna wilgotność powietrza wynosi 85 %. Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio około 81 dni w roku. Pierwszy śnieg pojawia się w połowie grudnia i leży do marca.

Obszar usytuowania miejscowości cechuje raczej krótki okres wegetacyjny, który wynosi 208 dni. Przeważającymi wiatrami na opisywanym terenie są wiatry z sektora zachodniego i południowo – zachodniego, a najrzadziej występują wiatry z sektora północnego i północno-wschodniego. Największe prędkości wiatrów notowane są jesienią i zimą – wiatry bardzo silne i porywiste, a najmniejsze latem – cisze występują najczęściej w sierpniu.

Specyficzne warunki klimatu lokalnego mają rozległe tereny leśne (pobliskie Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich i Obszary Chronionego Krajobrazu położone na północ od Lewałdu Wielkiego). Lasy charakteryzują się na ogół dobrymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi o zmniejszonych wahaniami dobowymi, jednak z gorszymi warunkami solarnymi (zacienienie). Są to jednak tereny o wzbogaconym składzie fizyko-chemicznym powietrza w tlen, ozon, olejki eteryczne (fitoncydy) oraz inne substancje śladowe podnoszące komfort bioklimatyczny.

Położenie fizycznogeograficzne

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym wg Kondrackiego (1994) Lewałd Wielki położony jest na granicy dwóch prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego i Niżu Wschodniobałtycko – Białoruskiego i dalej należy do podprowincji: Pojezierza Południowobałtyckie. W jej skład wchodzi makroregion (na terenie którego znajduje się miejscowość) Pojezierze Chełmińsko – Dobrzyńskie. Dalej uściślając obszar wsi należy do mezoregionu Garb Lubawski - region zajmuje powierzchnię 1 924,0 km²

i posiada zróżnicowaną formę ukształtowania terenu (wysoczyzny i obniżenia). Obejmuje głównie wysoczyzny z kulminacjami sięgającymi 200 – 215 m n.p.m.

Lewała Wielki znajduje się w granicach obszaru funkcjonalnego „Zielonych Płuc Polski” – regionalnego systemu ochrony tożsamości przyrodniczej i kulturowej północno-wschodniej Polski, utworzonego na podstawie porozumienia byłych województw: białostockiego, łomżyńskiego, olsztyńskiego, ostrołęckiego i suwalskiego.

Budowa geologiczna

Obszar gminy Dąbrówno położony jest w syneklizie perybałtyckiej platformy wschodnioeuropejskiej, w pobliżu niecki brzeżnej paleozoicznej platformy zachodnioeuropejskiej. Łączna miąższość skał osadowych, osadzonych w paleozoiku, mezozoiku i kenozoiku może wynosić około 2,5 – 3,0 km. Poniżej zalega prekambryjskie podłoże krystaliczne.

Rzeźba terenu

Teren umiejscowienia wsi stanowią obszary dość znacznie zróżnicowane morfologicznie jak i geologicznie, które ukształtowały się pod wpływem lądolodu zlodowacenia północnopolskiego, głównie w jego fazie poznańsko-dobrzyńskiej.

Okolice Lewały Wielkiej to w większości pagórkowata morena czołowa, o zróżnicowanej rzeźbie, której powierzchnia usytuowana jest na wysokościach 200 – 260 m n.p.m.. Pagórki czołowo-morenowe mają niezbyt duże powierzchnie występowania i mniejsze deniwelacje. Na terenie miejscowości do działalności przeobrażających teren, należą przede wszystkim intensywne użytkowanie rolnicze (nie występują odkrywki surowców naturalnych, które w największym stopniu przyczyniają się do znacznych zmian w przypowierzchniowej warstwie skorupy ziemskiej).

Wody podziemne

Zgodnie z podziałem regionalnym wg B. Paczyńskiego (Atlas hydrologiczny Polski 1995 r), obszar gminy Dąbrówno znajduje się w I hydrogeologicznym regionie mazowieckim. Na jej obszarze zbiorniki wód podziemnych o znaczeniu użytkowym występują w utworach czwartorzędowych oraz trzeciorzędowych i związane są z występowaniem zasobów wód podziemnych należących do Lokalnych Zbiorników Wód Podziemnych LZWP.

W obrębie miejscowości Lewała Wielki gospodarczo wykorzystywane są wody pitne w utworach czwartorzędowych, które wymagają procesów uzdatniania. Wody mineralne o właściwościach leczniczych można się spodziewać na głębokościach 1 200 – 1 500 m. Do wód podziemnych zaliczane są także wody gruntowe, które charakterem i głębokością występowania odzwierciedlają cechy konfiguracyjne

terenu oraz budowę geologiczną jego podłoża. Są to wody typu wodorowęglanowo-wapniowe oraz wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowe.

Wody powierzchniowe

Do charakterystycznych elementów sieci wodnej okolic Lewałd Wielkiego należą mniejsze zbiorniki wodne zaliczane do obiektów małej retencji. Są to stawy, śródpolne oczka wodne. Na terenie sołectwa tego typu zbiorniki są najczęściej płytkie i zarastające. Pełnią one nie tylko znaczącą funkcję biocenotyczną, ale stanowią także cenny element urozmaicenia krajobrazu rolniczego. Z opisanych powyżej względów wskazane jest systematyczne oczyszczanie i przywracanie prawidłowej żywotności tych zbiorników.

Dwa i pół kilometra na wschód od Lewałd Wielkiego powierzchnię gminy przecina subglacialną rynną jeziora Mała Dąbrowa, które stanowi strefę ciszy. Rynnie jeziornej towarzyszą faliste powierzchnie sandrowe, zbudowane z piaszczysto-żwirowych osadów wodnolodowcowych. Zbiornik posiada rozwiniętą linię brzegową oraz urozmaiconą konfigurację dna. Brzegi na ogół wysokie i strome, otoczone polami i łąkami. Zbiornik ma kilka połączeń z sąsiednimi jeziorami, m.in. u wschodnich brzegów dopływ z Dąbrowy Wielkiej a z południowych krańców wpływa rzeka Wel. Usytuowanie zbiornika oraz jego charakter określa znacznym potencjale dla rozwoju turystyki oraz stanowi o wysokich wartościach zbiorowiska przyrodniczego. Oczeryty zarastają wokół 2/3 długości linii brzegowanej, szczególnie w środkowej i południowej części jeziora. Przeważają trzcina i pałka wąskolistna. Roślinność zanurzona z moczarką i jaskrem bujnie występują w środkowej i południowej części jeziora. Dominujące gatunki ryb: sielawa, leszcz, szczupak, węgorz, lin, okoń. Zatoka południowej części jeziora Mała Dąbrowa nosi nazwę Lewałdzki Kąt (niem. Stadtwinkel).

Przyroda ożywiona

Flora

Szata roślinna okolic Lewałdu Wielkiego wg geobotaniczno – regionalnego podziału na główne jednostki, należy do działu Pomorskiego. Jest ona bogata i urozmaicona, wiąże się to z lokalnym zróżnicowaniem warunków środowiska, jednakże w bezpośrednim sąsiedztwie miejscowości nie występują zwarte kompleksy leśne.

Ważną rolę w systemie ekologicznym okolic Lewałdu Wielkiego, spełnia roślinność nieleśna, czyli zieleń śródpolna, zieleń przyzagrodowa oraz przydrożna. W otwartym krajobrazie rolniczej miejscowości pełni ona nie tylko funkcję krajobrazowo-estetyczną, ale także ekologiczną, korzystnie wpływając na mikroklimat oraz walory użytkowe środowiska rolniczego.

Zadrzewienia śródpolne, szczególnie o charakterze pasowym, przydrożne i przywodne pełnią rolę migracyjnych korytarzy środowiskowych, urozmaicają krajobraz wokół miejscowości oraz spełniają na obszarach użytkowanych rolniczo funkcję zabezpieczającą przed procesami erozyjnymi i stepowaniem. Ponadto, regulują stosunki wodne i poprawiają lokalny agroklimat.

W zadrzewieniach przeważają takie gatunki jak jarzębina, topole, wierzby, lipy, kasztanowce, jesiony oraz olsze czarne, a także kruszyna pospolita, kalina koralowa. Na polanach masowo rośnie malina. Do najcenniejszych gatunków roślin z grupy chronionych należą między innymi storczyki, widłaki, konwalia majowa.

Fauna

Świat zwierzęcy jest stosunkowo zróżnicowany gatunkowo, wynika to z występowania na jego obszarze różnych siedlisk. Okolice Lewańdu Wielkiego znajdują się w regionie przejściowym między fauną północno-wschodnio-europejską a środkowo europejską. Przejawia się to w występowaniu ras czystych i przejściowych należących do dwu przeciwnych zasięgów fauny.

Faunę reprezentują przedstawiciele ssaków: sarny, jelenie, dziki pojawiające się na polach okalających wieś. Zwierzyna drobna reprezentowana jest między innymi przez: lisy, zające szaraki, kuny, wiewiórki. Na otwartych przestrzeniach okolic Lewańdu Wielkiego spotykać można myszołowa zwyczajnego, bociana białego oraz przedstawiciele ptaków nocnych – sowa uszata, sowa puchacz, puszczyk.

Z gatunków gadów występujących na omawianym obszarze wymienić należy jaszczurkę zwinkę i żyworodną, padalce, zaskrońce. Rzadko można również spotkać żmiję zygzakowatą. Płazy reprezentowane są przede wszystkim przez żaby, ropuchy (szarą, zieloną i płaskówkę), traszki grzebieniastą i zwyczajną, rzekotki drzewne i kumaki.

Najliczniej w okolicach Lewańdu Wielkiego występują jednak owady, żyjące w różnym środowisku. Są to między innymi paż królowej, paż żeglarz, biegacze: skórzasty, leśny, ogrodowy, koziorożec dębosz, rohatyniec nosorożec, modliszka.

Na terenie sołectwa Lewańd Wielki nie istnieją żadne formy ochrony przyrody.

2.7. Rolnictwo i leśnictwo

ROLNICTWO

Tabela nr 5. Powierzchnia gospodarstw rolnych w sołectwie Lewańd Wielki

Sołectwo	Liczba mieszkańców	Ilość gospodarstw	Powierzchnia ogólna w ha	Średnia pow. gospodarstwa
LEWAŃD WIELKI	230	48	625,37	13,03

W miejscowości Lewałd Wielki funkcjonuje kilka gospodarstw rolnych średniej wielkości. Są to gospodarstwa mieszane – prowadzone są uprawy roślinne oraz hodowla bydła.

LEŚNICTWO

Na terenie sołectwa Lewałd Wielki lasy należące do osób fizycznych zajmują powierzchnię 16,07 ha. Znajdują się również lasy państwowe, którymi zarządza Nadleśnictwo Lidzbark Welski, Leśnictwo Kostkowo.

2.8. Przedsiębiorczość

Tabela nr 6. Struktura działalności gospodarczej w miejscowości Lewałd Wielki na dzień 31.12.2006 r.

Sołectwo	Produkcja	Usługi	Handel	Gastronomia	Transport
Lewałd Wielki	1	1	1	0	0

W Lewałdzie Wielkim jest sklep spożywczo-przemysłowy, jedno gospodarstwo agroturystyczne oraz ferma indycza.

Mieszkańcy dojeżdżają do zakładów pracy do pobliskich miejscowości: Dąbrówno, Lubawa, Ostróda.

2.9. Kultywowanie tradycji

Na terenie sołectwa Lewałd Wielki funkcjonuje świetlica wiejska. Stanowi ona miejsce spotkań mieszkańców – szczególnie młodzieży. Wymaga jednak modernizacji i lepszego wyposażenia. W świetlicy odbywają się obchody tradycyjnych świąt, jak np. andrzejki, sylwester.

Na terenie sołectwa nie ma biblioteki. Mieszkańcy korzystają z zasobów Gminnej Biblioteki Publicznej w Dąbrównie, która dysponuje około 20.241 woluminami.

W zakresie kultury opiekę nad terenem sołectwa sprawuje Gminny Ośrodek Kultury z siedzibą w Dąbrównie. Zatrudnionych jest w nim dwóch pracowników merytorycznych, pracownik administracyjno-techniczny oraz jedna osoba na umowę zlecenie.

Przy GOK-u prowadzone są zajęcia zespołu ludowego „Dąbrowa”, którego liczba członków wynosi 14 osób. Dzieci i młodzież mają do dyspozycji stół tenisa oraz gry

zbiorowe. Ośrodek Kultury organizuje dyskoteki dla młodych ludzi oraz wieczorki taneczne dla dorosłych. Znajdujące się tu sale wykorzystywane są na wszelkiego rodzaju spotkania i prelekcje.

Na terenie gminy działają dwa kluby sportowe oraz Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Dąbrówno – „Dąbrowa”.

ZABYTKI

Na terenie sołectwa Lewałd Wielki nie występują zabytki. Jednak w pobliskim Dąbrównie zachowały się obiekty stanowiące dziedzictwo kulturowe mieszkańców tych terenów.

Obiekty te wpisane są do rejestru zabytków prowadzonego przez Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków:

- ⊙ 2 Kapliczki przydrożne,
- ⊙ Zamek i park pałacowy,
- ⊙ Układ urbanistyczny,
- ⊙ Kaplica grobowa,
- ⊙ Dawny Hotel „Germania”,
- ⊙ Kościół Metodystyczny z dzwonnica i przyległymi murami obronnymi,
- ⊙ Park zamkowy,
- ⊙ Miejskie mury obronne wraz z basztą,
- ⊙ Synagoga,
- ⊙ Kościół Pd Wezwanie Św. Jana,
- ⊙ 6 domów zabytkowych.

2.10. Oświata i edukacja

Na terenie sołectwa nie funkcjonuje żadna szkoła. Dzieci z miejscowości Lewałd Wielki uczęszczają do Szkoły Podstawowej w Dąbrównie (na dzień 01.09.2006r.- 27 osób). Po ukończeniu Szkoły Podstawowej kontynuują naukę w Publicznym Gimnazjum w Dąbrównie (na dzień 01.09.2006r.- 11 osób). Na terenie gminy funkcjonuje także Publiczne Liceum Ekonomiczne.

Tabela nr 7. Podstawowe dane dotyczące Szkoły Podstawowej w Dąbrównie

Liczba oddziałów	Liczba uczniów z Lewałdu Wielkiego	Liczba nauczycieli (w przeliczeniu na etaty)	Liczba pracowników obsługi (w przeliczeniu na etaty)
6 + 1 oddz. „0”	27	25	5

2.11. Ochrona zdrowia

Na terenie sołectwa Lewańd Wielki nie ma ośrodka zdrowia. Mieszkańcy sołectwa korzystają z usług Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „ESCOLAP” z siedzibą w Dąbrównie. Zatrudnionych jest tu dwóch lekarzy rodzinnych ze specjalnościami:

- ⊗ pediatria
- ⊗ ginekologia
- ⊗ chirurgia.

Mieszkańcy korzystają również z usług gabinetu stomatologicznego w Dąbrównie. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje jedna apteka o nazwie Elixir oraz prywatny gabinet stomatologiczny.

Ze specjalistycznej opieki zdrowotnej mieszkańcy Lewańdu Wielkiego korzystają głównie w pobliskim mieście Działdowo.

2.12. Bezpieczeństwo publiczne

POLICJA

Na terenie sołectwa Lewańd Wielki brak jest Posterunku Policji. Za porządek i bezpieczeństwo na terenie sołectwa odpowiedzialnych jest 5 funkcjonariuszy Posterunku Policji w Dąbrównie. Terytorialnie obsługuje on obszar całej Gminy.

OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA

W sołectwie Lewańd Wielki nie ma jednostki straży pożarnej. Teren ten obsługiwany jest przez Jednostkę Ochotniczej Straży Pożarnej w Dąbrównie. Jednostka ta skupia około 50 czynnych członków. Jest włączona w Krajowy System Ratownictwa Medycznego i Drogowego. Posiada 3 samochody pożarnicze: Star 244, Jelcz 315 i lekki samochód pożarniczy do ratownictwa medycznego i drogowego. OSP wyposażona jest w sprzęt gaśniczy i ratowniczy. 10 członków OSP posiada przeszkolenie do ratownictwa medycznego.

Większość pożarów to pożary lasów, poszycia leśnego i traw na nieużytkach. Przyczynami tych pożarów najczęściej bywa nieostrożność osób dorosłych lub podpalenie.

2.13. Infrastruktura techniczna

WODOCIĄG

Na terenie sołectwa funkcjonuje wodociąg z ujęcia wody w Lewańdzie Wielkim. Ujęcie wody składa się z 4 studni głębinowych o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych $q = 91\text{m}^3/\text{h}$.

Tabela nr 8. Wyposażenie gospodarstw w wodociągi i kanalizację

Obszar	Sieci w km		Przyłącza do mieszkań		Zużycie wody w gosp.	
	wodociąg	kanalizacja	wodociąg	kanalizacja	w tys. m ³ /rok	na 1 mieszk. w m ³ /rok
Lewałd Wielki	12,5	0	56	0	10 876,32	47,29

KANALIZACJA I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW

Na terenie sołectwa nie ma kanalizacji sanitarnej. Gospodarstwa domowe posiadają bezodpływowe zbiorniki na ścieki. Wszelkie nieczystości płynne przewożone są do oczyszczalni ścieków w Dąbrównie.

W zakresie rozbudowy kanalizacji planowane są następujące inwestycje:

- modernizacja sieci wodociągowej w Lewałdzie Wielkim (inwestycja planowana na 2009r., szacunkowy koszt – 25.000 zł)
- budowa kanalizacji sanitarnej Lewałd Wielki – Dąbrówno (inwestycja realizowana będzie w II etapach w latach 2009-2010, szacunkowy koszt inwestycji 496.000 zł).

Na realizację powyżej wymienionych inwestycji Gmina Dąbrówno będzie ubiegała się o uzyskanie wsparcia finansowego ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej dostępnych dla Polski na lata 2007 – 2013.

DROGI

Dane dotyczące dróg na terenie gminy

Nr drogi	Opis odcinka	Długość
		[km]
Drogi powiatowe		
1224	Rumienica – Lewałd Wielki - Dąbrówno	6,684
1256	Dębierz – Rumian – Lewałd Wielki	0,414
1268	Lewałd Wielki – dr Nr 1255	3,120
1957	dr. woj. Nr 537 – Jagodziny – Lewałd Wielki	11,403
Drogi gminne		
154040	Stare Miasto – Lewałd Wielki	4,000
154041	Lewałd Wielki – Lewałd Wielki kol. - gr. gm.	3,000
154043	Lewałd Wielki kol. – dr. pow. nr. 1268	0,450
154046	dr. pow. nr. 1224 – Lewałd Wielki kol.	2,000

Źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie; Zarząd Dróg Powiatowych w Ostródzie; Urząd Gminy w Dąbrównie.

Na terenie wsi niestety nie ma chodników. Mieszkańcom bardzo zależy na tym, aby utworzyć ciąg pieszy łączący plac zabaw dla dzieci, świetlicę wiejską i projektowany park.

GOSPODARKA GAZOWA

We wsi Lewałd Wielki brak gazyfikacji. Mieszkańcy korzystają obecnie z butli gazowych. Praktycznie wszystkie gospodarstwa domowe wyposażone są w butlowy gaz ziemny.

GOSPODARKA ODPADAMI

Odpady z terenu Lewałdu Wielkiego wywożone są przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Ostródzie na podstawie indywidualnych umów z mieszkańcami. We wsi znajduje się pojemników na plastik. Mieszkańcy chcieliby również aby w miejscowości był pojemnik na szkło i makulaturę.

GOSPODARKA CIEPLNA

Zaopatrzenie w ciepło odbywa się w ramach indywidualnych systemów grzewczych. Do głównych paliw energetycznych należą: węgiel i węglopochodne oraz drewno, rzadziej olej.

TELEFON/INTERNET

Wszyscy mieszkańcy Lewałdu Wielkiego mają możliwość podłączenia się do sieci telekomunikacyjnej i większość z nich z tej możliwości skorzystała.

Sołectwo obsługiwane jest przez Rejon Telekomunikacji w Ostródzie. Korzystanie z Internetu możliwe jest jedynie za pomocą modemu.

Tabela nr 9. Zestawienie tabelaryczne zasobów miejscowości Lewałd Wielki

Rodzaj zasobu	BRAK	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze				
1. Walory krajobrazu				x
2. Walory klimatu (mikroklimat, wiatr, nasłonecznienie)		x		
3. Walory szaty roślinnej (np. runo leśne)			x	
4. Cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	x			
Świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)			x	
5. Osobliwości przyrodnicze.			x	
6. Wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)			x	
7. Podłoże, warunki hydrogeologiczne.		x		
9. Gleby, kopaliny	x			
Środowisko kulturowe		x		
1. Walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe.				

2. Walory zagospodarowania przestrzennego.		x		
3. Zabytki.	x			
4. Zespoły artystyczne.	x			
Dziedzictwo religijne i historyczne				
1. Miejsce, osoby i przedmioty kultu.		x		
2. Święta, odpusty, pielgrzymki.		x		
3. Tradycje, obrzędy gwara.		x		
4. Legendy, podania i fakty historyczne.		x		
5. Ważne postacie historyczne.		x		
6. Specyficzne nazwy.		x		
Obiekty i tereny				
1. Działki pod zabudowę mieszkalną			x	
2. Działki pod domy letniskowe.		x		
3. Działki pod zakłady usługowe i przemysł.	x			
4. Pustostany mieszkaniowe, magazynowe i przemysłowe.	x			
5. Tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (kuźnie, młyny).	x			
6. Place i miejsca publicznych spotkań.			x	
7. Miejsca sportu i rekreacji.		x		
Gospodarka, rolnictwo				
1. Specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe).			x	
2. Znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe.			x	
3. Możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne.			x	
Sąsiedzi i przyjezdni				
1. Korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna).			x	
2. Ruch tranzytowy	x			
3. Przyjezdni stali i sezonowi.		x		
Institucja				
1. Placówki opieki społecznej.	x			
2. Placówki oświatowe.	x			
3. Dom Kultury (świetlica)			x	
4. Poczta	x			
5. Bank	x			
Ludzie, organizacje społeczne				
1. OSP	x			
2. Koło Gospodyń Wiejskich	x			

Rozdział III

Analiza SWOT

Mocne strony wsi	Słabe strony wsi
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysokie walory krajobrazu ➤ czyste otoczenie i środowisko naturalne ➤ aktywna i otwarta społeczność lokalna ➤ tereny do zagospodarowania na cele kulturalne, rolnicze, przetwórstwa spożywczego, turystyczne i mieszkalne, ➤ zwodociągowanie ➤ brak uciążliwego przemysłu ➤ dobre warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak sieci kanalizacyjnej ➤ brak małej architektury ➤ brak ciągów pieszych (chodników) ➤ zły stan nawierzchni dróg ➤ wysokie bezrobocie strukturalne ➤ niski stan zasobności gospodarstw domowych ➤ zły stan techniczny budynku świetlicy wiejskiej, brak placu zabaw ➤ brak organizacji pozarządowych ➤ utrudniony dostęp do Internetu ➤ brak gazu przewodowego
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ możliwość uzyskania środków finansowych ➤ moda na mieszkanie „za miastem” ➤ pozyskanie inwestorów ➤ doksztalcenie społeczeństwa – kursy ➤ sprzyjająca polityka regionalna dla rozwoju obszarów wiejskich ➤ promocja walorów sołectwa ➤ tworzenie nowych miejsc pracy ➤ wspieranie przez państwo inicjatyw lokalnych ➤ rozwój aktywnej turystyki ➤ promowanie i dofinansowanie tworzenia alternatywnych źródeł dochodów na wsi ➤ możliwość korzystania z energii odnawialnej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zła sytuacja rolnictwa ➤ rosnące bezrobocie – degradacja społeczeństwa ➤ stagnacja w kraju ➤ migracja młodzieży do dużych miast ➤ rosnąca przestępczość i patologie społeczne ➤ brak środków finansowych na realizację planu ➤ zbyt duża biurokracja w pozyskiwaniu funduszy unijnych ➤ starzenie się społeczeństwa ➤ brak zainteresowania inwestorów zewnętrznych

Rozdział IV Wizja rozwoju wsi

Co ma ją wyróżniać?	Estetyka i nieskażone środowisko naturalne
Jakie ma pełnić funkcje?	Rolnicze nowoczesne, usługowe; agroturystyczne
Jacy mają być mieszkańcy?	Ludność napływowa, mieszkańcy wykształceni, aktywni, zaangażowani, w pełni identyfikujący się z wsią, dbający o wieś
Co ma dać utrzymanie?	Rolnictwo, leśnictwo, usługi świadczone przez mikro i małe przedsiębiorstwa
W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i mieszkańcy?	Stowarzyszenia; aktywne grupy nieformalne, w tym młodzieżowe
W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	Dyskusje; częste spotkania mieszkańców z Radą Sołecką, współpraca z Radą Gminy i Wójtem, zebrania wiejskie
Jak ma wyglądać nasza wieś?	Estetyczna, bezpieczna,
Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane?	Zachowanie wielokulturowość, tradycji świątecznych, coroczne organizowanie imprez sołeckich, np. dożynki
Jak mają wyglądać mieszkania i obejścia?	Czyste, zadbane, estetyczne, ukwiecone
Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	Lepszy (do czego przyczyni się skanalizowanie wsi)
Jakie ma być rolnictwo?	Nowoczesne, zmodernizowane, dochodowe, ekologiczne
Jakie mają być powiązania komunikacyjne?	Drogi przejezdne w każdej porze roku, więcej bezpośrednich połączeń PKS
Co zapropONUjemy dzieciom i młodzieży?	Plac zabaw dla najmłodszych, boisko sportowe dla rozwijania teŹyżny fizycznej; więcej wspólnych spotkań z nauką i zabawą dzięki modernizacji budynku świetlicy wiejskiej

Z powyższej tabeli wynika, iż wizją Lewańdu Wielkiego jest:

Kompleksowy i zrównoważony rozwój sołectwa Lewańd Wielki - dzięki wykorzystaniu zasobów i potencjałów - podstawą poprawy warunków życia aktywnych i zintegrowanych mieszkańców społeczności lokalnej.

Rozdział V Zestawienie priorytetów, celów, zadań planu**Priorytet I. ATRAKCYJNOŚĆ ZAMIESZKANIA**

Cele:

- PODNIESIENIE STANDARDU ŻYCIA I PRACY NA WSI
- ZASPOKOJENIE POTRZEB SPOŁECZNYCH I KULTURALNYCH MIESZKAŃCÓW
- POPRAWA WYGLĄDU WSI
- INTEGRACJA SPOŁECZNOŚCI WIEJSKIEJ

Zadania:

- 1.1. Modernizacja i wyposażenie świetlicy wiejskiej
- 1.2. Utworzenie placu zabaw dla dzieci
- 1.3. Modernizacja istniejącego boiska wiejskiego
- 1.4. Utworzenie parku w Lewańdzie Wielkim

Priorytet II. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Cele:

- PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ
- WZROST ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ
- POPRAWA STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO
- POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI MIEJSCOWOŚCI

Zadania:

- 2.1. Budowa kanalizacji sanitarnej
- 2.2. Uzupełnienie oświetlenia wsi
- 2.3. Budowa parkingu przy świetlicy wiejskiej
- 2.4. Zagospodarowanie centrum wsi – budowa traktu pieszego wzdłuż drogi łączącego plac zabaw-świetlicę wiejską-park

Priorytet III. ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH

Cele:

- PODNIESIENIE KWALIFIKACJI I UMIEJĘTNOŚCI MIESZKAŃCÓW
- BUDZENIE DUCHA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
- PROMOCJA SOŁECTWA
- ZACHOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I TRADYCJI LOKALNYCH

Zadania:

- 3.1. Organizacja szkoleń i kursów dla mieszkańców
- 3.2. Organizacja sołectkich imprez plenerowych
- 3.3. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży

KARTY ZADAŃ UJĘTYCH W PLANIE ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI LEWAŃD WIELKI

Zadanie: 1.1. Modernizacja i wyposażenie świetlicy wiejskiej

1. Opis stanu istniejącego:

W ramach zadania planuje się modernizację oraz wyposażenie budynku świetlicy wiejskiej w Lewańdzie Wielkim.

Położenie obiektu

Obiekt został wybudowany ponad 20 lat temu własnymi siłami przez mieszkańców Lewańdu Wielkiego. Znajduje się na terenie należącym do Gminy Dąbrówno, na działce numer 145/1 w obrębie Lewańd Wielki. Projekt nie zmienia dotychczasowej zasady wykorzystywania obiektu. W chwili obecnej obiekt wykorzystywany jest jako miejsce spotkań mieszkańców wsi, organizacji wspólnych imprez integrujących społeczność lokalną.

Charakterystyka obiektu – stan obecny:

Budynek parterowy, niepodpiwniczony. Obiekt ma kształt prostokąta, dachy strome dwuspadowe kryte blachą układaną na drewnianych łątach. Ściany zewnętrzne wykonane są z cegieł. Łączna grubość ścian zewnętrznych wynosi 38 cm. Ściany wewnętrzne konstrukcyjne są z cegły ceramicznej pełnej a ścianki działowe o grubości 12cm i 6cm z cegły dziurawki i częściowo z gazobetonu. Fundamenty żelbetowe płaskie. Stołarka okienna i drzwiowa drewniana. Budynek od zewnątrz i wewnątrz otynkowany, posadzki betonowe. Budynek zaopatrzone w instalacje elektryczną, odgromową, wodociagową. Niestety budynek nie posiada instalacji grzewczej.

Podstawowe wielkości techniczne

- długość   16,70 m
- szerokość   11,45 m
- wysokość   5,20 m

Powierzchnia zabudowy budynku

190,88 m²

Kubatura budynku

992,58 m³

Stan techniczny obiektu jest dostateczny. Budynek nie jest ogrzewany, nie posiada również sanitariatów. Obiekt jest nie funkcjonalny i musi zostać dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Projektowana inwestycja ma na celu zwiększenie funkcjonalności, co pozwoli stworzyć warunki do:

- rozwoju i upowszechniania kultury,
- promocji lokalnej kultury, tradycji i sztuki,
- organizacji szkoleń i kursów dla mieszkańców,
- przeprowadzenia zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży,
- integracji mieszkańców,
- organizacji imprez sołeckich.

Budynek będący przedmiotem inwestycji jest obiektem współczesnym i nie podlega ochronie konserwatorskiej tym samym nie jest wpisany do rejestru obiektów zabytkowych.

2. Zakres prac planowanych w ramach projektu:

- modernizacja świetlicy wiejskiej:

- ✓ remont dachu, sufitu
- ✓ wymiana rynien

- ✓ wymiana okien
- ✓ wymiana drzwi kuchennych
- ✓ wymiana instalacji elektrycznej
- ✓ utworzenie zaplecza sanitarnego
- ✓ montaż pieca i instalacji CO
- ✓ odnowienie elewacji zewnętrznej
- ✓ malowanie ścian wewnętrznych
- ✓ położenie płytek w pomieszczeniu kuchennym
- zagospodarowanie otoczenia świetlicy wiejskiej (utworzenie chodnika przed świetlicą, posadzenie krzewów ozdobnych, zakup i instalacja tablicy informacyjnej)

- wyposażenie świetlicy wiejskiej:

- ✓ zakup stołów – szt. 50
- ✓ zakup krzeseł – szt. 100
- ✓ zakup karniszy i firan
- ✓ zakup wieszaków na ubrania – 10 szt.
- ✓ wyposażenie pomieszczenia kuchennego:
  - kuchenka gazowo-elektryczna – szt. 2
  - przepływowy podgrzewacz wody
  - lodówka – szt. 2
  - zlewozmywak
  - zmywarka
  - segment kuchenny
  - talerze, szklanki, garnki, itp.
- ✓ wyposażenie świetlicy w gry i zestawy edukacyjne dla dzieci (gry planszowe, wydawnictwa i publikacje)
- ✓ 2 zestawy komputerowe z drukarkami i oprogramowaniem,
- ✓ biurka i krzesła do komputerów – szt. 2
- ✓ zestaw kina domowego
- ✓ stolik pod telewizor
- ✓ stoły do tenisa – szt. 2
- ✓ stół z piłkarzykami – szt. 1
- ✓ doprowadzenie Internetu do budynku świetlicy

3. Beneficjenci ostateczni:

- cała społeczność Lewańdu Wielkiego i okolic, w szczególności dzieci i młodzież – 250 os.
- w sezonie turystycznym również turyści odwiedzający tę okolicę – 100 os.

Zadanie: 1.2. Utworzenie placu zabaw dla dzieci

1. Opis stanu istniejącego:

Obecnie na terenie miejscowości Lewańd Wielki nie ma placu zabaw dla dzieci. Młodzi ludzie i dzieci nie mają możliwości korzystania z profesjonalnego sprzętu i infrastruktury sportowej. Powoduje to, iż dzieci mają gorszą kondycję fizyczną, więcej czasu spędzają bez ruchu, co prowadzi do powstawania wad postawy. Utworzenie placu zabaw dla dzieci z pewnością stworzy lepsze warunki do rozwoju prosportowych nawyków wśród młodych ludzi, wpłynie pozytywnie na integrację środowiska lokalnego oraz przyczyni się do zmniejszenia liczby dzieci z wadami postawy. Inwestycja podniesie atrakcyjność turystyczną obszaru.

2. Zakres prac planowanych w ramach projektu:

- wyrównanie terenu,
- zasianie trawy,
- zakup i montaż urządzeń zabawowych dla dzieci (piaskownica, zjeżdżalnia, huśtawki, równoważnia, itp.), wszystkie urządzenia będą nowoczesne i bezpieczne – co będą potwierdzały stosowne certyfikaty,
- ogrodzenie placu zabaw,
- zakup i montaż elementów dodatkowych (ławeczki drewniane, kosze na śmieci),
- szacunkowa wartość zadania – 30 000 zł.

3. Beneficjenci ostateczni:

- dzieci i młodzież z Lewańdu Wielkiego i okolicznych miejscowości – 80 os.
- w sezonie turystycznym również dzieci turystów odwiedzających tę okolicę – 50 os.

Zadanie: 1.3. Modernizacja istniejącego boiska wiejskiego

1. Opis stanu istniejącego:

W chwili obecnej w Lewańdzie Wielkim dzięki zaangażowaniu mieszkańców udało się wyrównać i oczyścić plac przeznaczony na boisko sportowe. Dzięki staraniom władz samorządowych zakupione zostały bramki, których zakup został sfinansowany przez PZU S.A. Brakuje jeszcze ławek dla kibiców. Aby dzieci i młodzież mogli w pełni korzystać z nowopowstałej infrastruktury sportowej niezbędnym jest również wyposażenie boiska w piłki do poszczególnych dyscyplin sportowych (piłka nożna, siatkówka, piłka ręczna).

2. Zakres prac planowanych w ramach projektu:

- ✓ dosianie trawy,
- ✓ zakup i montaż ławek – szt. 2,
- ✓ zakup piłek (do piłki nożnej, siatkówki, piłki ręcznej),
- ✓ szacunkowa wartość zadania – 3 000 zł.

3. Beneficjenci ostateczni:

- dzieci i młodzież z Lewańdu Wielkiego i okolicznych miejscowości - 80 os.
- w sezonie turystycznym również dzieci turystów odwiedzających tę okolicę - 50 os.

Zadanie: 1.5. Utworzenie parku w Lewańdzie Wielkim**1. Opis stanu istniejącego:**

W Lewańdzie Wielkim nie ma parku, który byłby miejscem spotkań dla mieszkańców na świeżym powietrzu. W centrum wsi znajduje się działka stanowiąca własność gminy, która idealnie nadaje się na utworzenie parku. Już dziś rosną na niej: kasztanowiec, lipy oraz młode brzoźki. Realizacja zadania stworzy możliwość do wspólnego wypoczynku mieszkańców Lewańdu Wielkiego oraz zwiększy atrakcyjność turystyczną miejscowości. Park będzie usytuowany w pobliżu placu zabaw i świetlicy wiejskiej.

2. Zakres prac planowanych w ramach projektu:

- ✓ prace ziemne,
- ✓ zakup sadzonek drzew i krzewów ozdobnych,
- ✓ zakup i montaż ławek,
- ✓ zakup koszy na śmieci,
- ✓ oświetlenie parku,
- ✓ szacunkowa wartość zadania – 8 000 zł.

3. Beneficjenci ostateczni:

- mieszkańcy Lewańdu Wielkiego, a w sezonie letnim również turyści – 330 os.

Zadanie: 2.1. Budowa kanalizacji sanitarnej**1. Opis stanu istniejącego:**

W chwili obecnej miejscowość Lewańd Wielki nie jest skanalizowana. Powoduje to konieczność posiadania przez każde gospodarstwo domowe indywidualnych zbiorników na ścieki, podnosi koszty ponoszone w związku z odbiorem nieczystości płynnych, negatywnie oddziałuje na stan środowiska naturalnego. Brak infrastruktury sanitarnej wpływa negatywnie na atrakcyjność inwestycyjną obszaru i stanowi barierę w rozwoju przedsiębiorczości.

2. Zakres prac planowanych w ramach projektu:

- budowa sieci grawitacyjno – tłocznej na odcinku Lewańd Wilk. - Dąbrówno – 6,2 km,
- szacunkowa wartość inwestycji – 496 000 zł.

3. Beneficjenci ostateczni:

- mieszkańcy Lewańdu Wielkiego – 230 os.

Zadanie: 2.2. Uzupełnienie oświetlenia wsi**1. Opis stanu istniejącego:**

- w Lewańdzie Wielkim jest oświetlenie we wsi, nie ma na koloniach. Aby jednak miejscowość była w pełni oświetlona niezbędnym jest ustawienie kolejnych kilku lamp. Realizacja projektu znacznie podniesie atrakcyjność zamieszkania.

2. Zakres prac planowanych w ramach projektu:

- zakup i montaż lamp oświetleniowych – 10 szt.,
- szacunkowa wartość zadania – 15 000 zł.

3. Beneficjenci ostateczni:

- mieszkańcy Lewała Wielkiego – 230 os.

Zadanie: 2.3. Budowa parkingu przy świetlicy wiejskiej**1. Opis stanu istniejącego:**

W chwili obecnej przy świetlicy wiejskiej nie ma parkingu. Zgodnie z planem rozwoju świetlica będzie wyremontowana w 2008 roku. Budowa parkingu będzie inwestycją komplementarną z tym projektem. Ułatwi korzystanie z budynku świetlicy i przyczyni się do podniesienia bezpieczeństwa drogowego w miejscowości.

2. Zakres prac planowanych w ramach projektu:

- wyrównanie i utwardzenie terenu,
- zakup i ułożenie kostki brukowej,
- szacunkowa wartość inwestycji – 10 000 zł.

3. Beneficjenci ostateczni:

- osoby korzystające ze świetlicy wiejskiej – mieszkańcy i turyści – 330 os.

Zadanie: 2.4. Zagospodarowanie centrum wsi – budowa traktu pieszego wzdłuż drogi łączącego plac zabaw-świetlicę wiejską-park**1. Opis stanu istniejącego:**

Przez Lewała Wielki przebiega droga powiatowa nr 1224 N. W chwili obecnej w miejscowości nie ma chodnika. Plac zabaw dla dzieci, świetlica wiejska i planowany park usytuowane będą w centrum miejscowości – po jednej stronie drogi. Zagospodarowanie centrum wsi – utworzenie traktu pieszego (chodnika z „polbruku”) przyczyni się do podniesienia bezpieczeństwa drogowego w miejscowości oraz znacznie zwiększy atrakcyjność zamieszkania i turystyczną obszaru sołectwa.

2. Zakres prac planowanych w ramach projektu:

- wyrównanie i utwardzenie terenu,
- zakup i ułożenie kostki brukowej,
- szacunkowa wartość inwestycji – 30 000 zł.

3. Beneficjenci ostateczni:

- osoby korzystające z placu zabaw, świetlicy oraz parku – mieszkańcy i turyści – 330 os.

Zadanie: 3.1. Organizacja szkoleń i kursów dla mieszkańców**1. Opis stanu istniejącego:**

Zły stan świetlicy spowodował, iż w ostatnich latach bardzo mało podejmowanych było inicjatyw mających na celu podniesienie kwalifikacji mieszkańców. Z uwagi na planowaną modernizację świetlicy w Lewańdzie Wielkim możliwe jest zorganizowanie szeregu kursów i szkoleń dla społeczności lokalnej, pozwalających na doskonalenie i nabycie nowych umiejętności oraz rozwijających zainteresowań.

2. Zakres prac planowanych w ramach projektu:

- przeprowadzenie kursu agroturystycznego – 3 000 zł
- kurs komputerowy oraz podstaw obsługi Internetu – 4 000 zł
- szkolenia rozwijające zdolności manualne (wyszywanie, rękodzielnictwo) – 4.000 zł

3. Beneficjenci ostateczni:

- mieszkańcy Lewańdu Wielkiego oraz okolicznych miejscowości – 250 os.

Zadanie: 3.2. Organizacja sołeckich imprez integracyjnych**1. Opis stanu istniejącego:**

W chwili obecnej mieszkańcy organizują imprezy integracyjne głównie dla dzieci i młodzieży. Są to np. andrzejki, zabawa choinkowa, sylwester, dzień dziecka. Dużym jednak utrudnieniem w ich organizacji jest zły stan techniczny świetlicy, brak ogrzewania oraz pomieszczeń socjalnych w budynku.

2. Zakres prac planowanych w ramach projektu:

Modernizacja świetlicy wiejskiej, utworzenie parku i placu zabaw dla dzieci pozwoli na zrealizowanie szeregu inicjatyw, w tym również imprez integrujących i aktywizujących społeczność lokalną.

Planowane coroczne imprezy w sołectwie:

- powitanie wiosny
- letni piknik rodzinny,
- święto pieczonego ziemniaka,
- sylwester,
- andrzejki,
- dzień dziecka,
- choinka,
- szacunkowa ilość niezbędnych środków finansowych na organizację imprez w każdym roku wyniesie ok. 4 000 zł.

3. Beneficjenci ostateczni:

- mieszkańcy sołectwa i okolicznych miejscowości, w tym dorośli, młodzież i dzieci – 250 os.
- turyści i odwiedzający Lewańd Wielki – 100 os.

Zadanie: 3.3. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży**1. Opis stanu istniejącego:**

Dzieci z terenu sołectwa korzystają głównie z zajęć pozaszkolnych organizowanych przez placówki edukacyjne. W miejscu swojego zamieszkania nie mają możliwości korzystania z zajęć edukacyjnych i sportowych. Stan ten zostanie zmieniony dzięki wdrożeniu planu odnowy wsi, w tym:

- remont świetlicy,
- utworzenie placu zabaw dla dzieci,
- zagospodarowania boiska sportowego,
- utworzenie parku.

2. Zakres prac planowanych w ramach projektu:

- zorganizowane zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży w świetlicy – 2 000 zł,
- zorganizowane zajęcia sportowo-rekreacyjne na placu zabaw dla dzieci i boisku sportowym (pod okiem instruktora) – 2 000 zł.

3. Beneficjenci ostateczni:

- dzieci i młodzież z terenu całej gminy Dąbrówno, w tym w szczególności dzieci z Lewańdu Wielkiego – ok. 300 os.

Rozdział VI Harmonogram wdrażania planu wraz z kosztorysem

Zadanie		Czas realizacji/ koszt w zł						
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PRIORYTET I ATRAKCYJNOŚĆ ZAMIESZKANIA								
1.1.	Modernizacja i wyposażenie świetlicy wiejskiej		99 706					
1.2.	Utworzenie placu zabaw dla dzieci			30 000				
1.3.	Modernizacja istniejącego boiska sportowego	4 000	3 000					
1.4.	Utworzenie parku w Lewańdzie Wielkim				4 000	4 000		
PRIORYTET II INFRASTRUKTURA TECHNICZNA								
2.1.	Budowa kanalizacji sanitarnej						272 000	224 000
2.2.	Uzupełnienie oświetlenia wsi			8 000	7 000			
2.3.	Budowa parkingu przy świetlicy wiejskiej		5 000	5 000				
2.4.	Zagospodarowanie centrum wsi – budowa traktu pieszego wzdłuż drogi łączącego plac zabaw-świetlicę wiejską-park				30 000			
PRIORYTET III ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH								
3.1.	Organizacja szkoleń i kursów dla mieszkańców		3 000	2 000	2 000	2 000	2 000	
3.2.	Organizacja sołeckich imprez plenerowych		4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
3.3.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży		4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000

Rozdział VII Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

Realizacja założeń Planu będzie monitorowana przez Radę Sołecką wsi, Sołtysa oraz Gminę. Będzie się to odbywać poprzez:

- » zabezpieczanie w corocznym budżecie gminy środków finansowych na realizację zadań ujętych w planie na kolejne lata (zgodnie z harmonogramem)
- » tablica informacyjna we wsi Lewańd Wielki (na której umieszczane będą na bieżąco informacje o podejmowanych inicjatyw i realizowanych inwestycjach)
- » dokumentacja z odbioru robót poszczególnych inwestycji.

Spółeczność wiejska będzie się komunikowała poprzez wspólne spotkania wiejskie.

Z uwagi na stosunkowo niewielką liczbę mieszkańców Lewańdu Wielkiego można mieć pewność, że informacje dotrą do wszystkich, a także, że każdy dorosły obywatel będzie mógł monitorować zakres oraz stopień wdrażania planu.

Kontakt pomiędzy wsią a Gminą będzie zachowany poprzez Sołtysa oraz aktywnych mieszkańców Lewańdu Wielkiego.

Plan Rozwoju Miejscowości Lewańd Wielki powstał przy współudziale mieszkańców tej miejscowości, Rady Sołeckiej oraz Gminy Dąbrówno. Wypracowane tu priorytety i zadania są dobrem wspólnym, a ich realizacja leży w interesie Stron.

Spis tabel i rysunków, zdjęć

Tabela nr 1.	Wykaz sołectw Gminy Dąbrówno	7
Tabela nr 2.	Porównanie liczby mieszkańców sołectwa Lewańd Wielki z innymi sołectwami Gminy Dąbrówno	8
Tabela nr 3.	Stan ludności miejscowości Lewańd Wielki w ostatnich 5-ciu latach	8
Tabela nr 4.	Szczegółowe dane demograficzne dla roku 2006	8
Tabela nr 5.	Powierzchnia gospodarstw rolnych w sołectwie Lewańd Wielki	20
Tabela nr 6.	Struktura działalności gospodarczej w miejscowości Lewańd Wielki na dzień 01.01.2007r.	21
Tabela nr 7.	Podstawowe dane dotyczące Szkoły Podstawowej w Dąbrównie	22
Tabela nr 8.	Wyposażenie gospodarstw w wodociągi i kanalizację	24
Tabela nr 9.	Zestawienie tabelaryczne zasobów miejscowości Lewańd Wielki	25
Rysunek nr 1.	Rysunek nr 1. Lokalizacja wsi Lewańd Wielki	13

Spis skrótów

dn.	- dzień
Dz.U.	- Dziennik Ustaw
Fundusze UE	- Fundusze Unii Europejskiej
ha	- hektar
km	- kilometr
m	- metr
m.in.	- między innymi
np.	- na przykład
nr	- numer
poz.	- pozycja
PRL	- Plan Rozwoju Lokalnego
r.	- rok
SWOT	- analiza słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń (strengths, weaknesses, opportunities, threats)
zł	- złoty